

tmmob jeoloji mühendisleri odası

24. dönem yönetim kurulu başkanı dündar çağlan'ın açılış konuşması

Kamu kurumlarımızın sayın yöneticileri, değerli hocalarım, değerli meslektaşlarım, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odasının düzenlediği 67. Türkiye Jeoloji Kurultayı'na hoş geldiniz, Yönetim kurulu ve şahsım adına hepinizi saygıyla, sevgiyle dostlukla selamlıyorum.

Ülkemizin en önemli en uzun soluklu tek bilimsel etkinliği olan Türkiye Jeoloji Kurultayı bu gün 67. yaşına ulaşmış bulunuyor. 1947 yılında başlatılan bu geleneği devam ettirmenin onuru ve gururunu hep birlikte yaşıyoruz. 67 yıldır kurultaylarımıza emek vererek bugünlere taşıyan meslektaşlarımıza buradan teşekkürlerimi sunuyor, aramızdan ayrılanları saygıyla anıyorum.

Bu yılki ana teması "Doğal Kaynaklar ve Sürdürülebilirlik" olan ve bu temel konuyla birlikte Jeolojinin eşsiz enginlikteki alanlarında üretilen bilimsel araştırma ve çalışmaların sunulduğu Kurultayımızın niteliği sürekli artmaya devam etmektedir. Kurultaylarımızın, ülke yerbilimine önemli bilimsel katkılar sunmasının yanında, üniversite, kamu ve özel sektör kuruluşlarını bir araya getiren, yer bilimcileri buluşturan bilimsel, sosyal bir şölen olma işlevini de yerine getirmeyi sür-

dürdüğünü bir kez daha sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli katılımcılar, değerli meslektaşlarım

Bildiğiniz gibi, ilk çağlardan günümüze kadar her tarihsel evrede insanlığın temel gereksinimlerini karşılamak için ilk başvurdukları en önemli kaynak jeolojik çevreleri olmuştur. Yerkürede yaşam ve yaşamsal faaliyetler jeolojik ortamın bir parçasında sürdüğüne göre, jeolojik faktörlerin insan yaşamı üzerinde belirleyici olduğu da kesin bir gerçekliktir.

Jeolojik çevremizi oluşturan malzeme, oluşum ve süreçlerin daha iyi anlaşılmasına ve değerlendirilmesine duyulan ihtiyaç her gün artmış, başta afet, doğal kaynak ve çevre yönetimi olmak üzere çok geniş bir alanda jeoloji uygulamalarının yeri tartışmasız bir hale gelmiştir.

Ancak, İnsanoğlunun doğayla olan tüm ilişkilerinde tartışmasız bir önemde olan jeoloji bilim ve uygulamalarına ne yazık ki hala önem verilmemekte, deprem, taşkın ve heyelanların can ve mal kayıplarına neden olduğunda, ya da jeolojiye gerekli önemin verilmediği uygulamalarda sorunlarla karşılaştığında hatırlanmaktadır.

Değerli katılımcılar,

Kurultayımızda da bir panelde işlenecek olan jeoloji ve jeoloji mühendisliğinde öngörü konusunda ilk olarak Türkiye Bilimler Akademisi tarafından 2004 de yapılan Öngörü çalışmasının Yer Bilimleri Alanına yönelik temel çıktılarını olarak

- Doğal kaynakların toplum yararına kullanılması,
- Doğal afetlerin neden olduğu zararların en aza indirilmesi,
- Doğal çevrenin korunması

konularının sonraki dönemlerde ön plana çıkacağı öngörülmüştür.

Doğal kaynaklar ve bunların yönetimiyle ilişkili öngörüler kapsamında genel anlamda su kaynakları, özel olarak da hidroelektrik ve jeotermal potansiyel, bor vb. stratejik yeraltı zenginliklerimizin toplum yararına sunulmasında yer bilimlerinin katkısının artacağı,

Afetlere karşı sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşamak için yasal mevzuatta ve uygulamalarda yer bilimlerine gereken önemin verileceği, yerel yönetimlerde (belediyelerde) yer bilimci istihdamının zorunlu hale gelmesi, ilk ve orta öğretimde yer bilimlerine daha etkin bir yer verilmesi, doğa tarihi müzeleri ve jeolojik mirasla ilgili saptamalarla toplumda yer bilimleri bilincinin (kültürünün) ön plana çıkacağı,

Doğal çevrenin korunması bağlamında önemi bu güne kadar yeterince algılanmamış olan yer bilimlerinin gelecekte daha kapsamlı bir rol üstleneceği öngörülmüştür.

Yer Bilimleri için öne sürülen öngörülerin temelinde; Yer Bilimlerinin toplumun refahı, yaşam kalitesi ve yaşam güvenliği için öneminin toplum ve karar vericiler tarafından anlaşılacak kabul göreceği varsayımında bulunulmuştu. Ancak aradan geçen sürede, jeolojinin bilim ve uygulama alanlarının genişliğine ve gerekliliğine karşın, toplum ve karar vericilerce bu önemim tam olarak anlaşılmadığını; başta afet, imar, yapı denetiminde, doğal kaynak ve çevre yönetiminde, her türlü alt ve üst yapının yerleşimi ve tasarım süreçlerinde jeoloji mühendisliğinin bugün Ulusal mevzuatta hala yer almadığını veya eksikli olarak yer aldığını görüyoruz.

Değerli meslektaşlarım, kurultay kapsamı içinde yapacağımız bir panelde de ele alacağımız, 10 yıl önce yapılan biraz önce değindim yer bilimlerinde öngörü

çalışmasında ortaya konulanlar ile Kurultayın doğal kaynaklar ve sürdürülebilirlik olan ana temasının bir-biriyle bütünleştiği görülecektir.

“Doğal Kaynaklar ve Sürdürülebilirlik” olgusu, kurultayımızın önsözünde de belirtildiği gibi petrolden suya, madenlerden yapı malzemelerine, nadir toprak elementlerinden agregaya, yeraltı sularından jeotermal enerjiye ve konvansiyonel olmayan enerji kaynaklarına kadar uzanan çok geniş bir alanda gözetilmesi gereken bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Farklı bakış açılarına göre değişik anlamların çıkarıldığı “Sürdürülebilirlik” konusunun, doğal kaynakların çevresel değerlerimizi gözeterek ve toplumsal refahın yükseltilmesine katkıda bulunacak şekilde değerlendirilmesi, doğal çevrenin korunarak, doğal zenginliklerimizin gelecek kuşaklara aktarılması, bu amaçların yerine getirilmesi kapsamında doğal kaynak ve çevre yönetimi süreçlerinde jeoloji mühendisliğinin de önemli görev ve sorumluluk alması olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Sürdürülebilirlik kavramının, bu sistemin olumsuz politikalarının ve yanlış uygulamalarının ve her koşulda doğal kaynakların işletilmesinin devam ettirilmesi olarak da ele alınmaması gerektiğini de vurgulamak istiyorum.

Değerli katılımcılar, Bu gün görüyoruz ki, su kaynaklarının planlanması tamamen ticari çıkarılara göre düşünülmekte ve su hizmetleri de hızla özelleştirilmeye çalışılmaktadır. Türkiye’deki son zamanlarda plansız, kamu yararı göz ardı edilerek ortaya konan HES projeleri sonucunda ülkemizdeki bütün akarsuların her noktası HES’ler için parselenmiş, bu HES’ler enerji ihtiyacının giderilmesi konusunda önemli bir değer yaratmadığı gibi ekolojik ve kültürel anlamda birçok sorunu da beraberinde getirmiş, çıkarılan su kullanım anlaşması ve benzeri yasa ve yönetmelikler de tamamen suyun özelleştirilmesine hizmet etmiştir. Diğer taraftan, bu gün ülkemiz akarsularının büyük çoğunluğu kullanılmayacak düzeyde kirletilmiş, Su havzalarımız ve beslenme alanları sanayi ve kentsel yerleşim bölgeleri haline getirilmiş, yeraltı suyu akiferleri yeteri kadar araştırılmadan ve izleme sistemi kurulmaksızın tüketime açılmış, aşırı tüketim sonucu bazı yeraltı suyu havzalarında su düzeyleri hızla düşmüş, sonuç olarak zaten sınırlı olan su kaynaklarımız bu gün daha bir sorunlu hale gelmiştir.

Suyun ticari bir mal olarak görülmeden geleceğe korunarak bırakılması gereken yaşamsal önemde kamusal bir miras olduğunu bir kez daha vurgulamak istiyor ve tatlı su kaynaklarımızın geldiği duruma özellikle vurgu yaparak, madencilik ve jeotermaldeki yanlış uygulamalarla birlikte “Doğal Kaynaklar ve Sürdürülebilirlik” konusunun nasıl çok daha önemli bir hale geldiğini ifade etmek istiyorum.

Biraz önce değindiğim TÜBA'nın 2014 öngörülerinde de belirtildiği gibi, Doğal kaynaklarımızın yeraltı zenginliklerimizin toplum yararına sunulması, Doğal çevrenin korunması ve bu kapsamda yer bilimlerinin katkısının artırılması öngörüsünün hayata geçirilmesinin temel yaklaşımımız olması gerektiğini düşünüyorum.

Kurultay başkanımızın da belirttiği gibi bu konuyu, kurultayımız kapsamında yabancı konuklarımızın konferansları ve bir panelimizde her boyutuyla ele alacağız tartışacağız, konuya bilimsel toplumsal bir açılım sağlamaya çalışacağız.

Değerli katılımcılar, 67. Türkiye Jeoloji Kurultayı'nın ikinci ana temasını “Ustalara Saygı” oluşturmaktadır. Ülkemizde jeolojinin gelişmesine ve önemli bir yere gelmesine büyük katkılarda bulunmuş akademisyenlerimizi ve kurumlarımızdaki uygulayıcı meslektaşlarımızı hatırlamak, aramızdan ayrılanları kurultayımızda anmak istedik. Ustalarımızın bu kurultayımızda anılan ve hatırlananlarla sınırlı olmadığını elbette biliyoruz ve bize bildirilenlerin dışında çok sayıda ustamız olduğunu ve bu ustalarımıza da önümüzdeki kurultaylarda yer vermeye çalışacağımızı da belirtmek istiyorum.

Değerli katılımcılar, değerli meslektaşlarım,

Siyasi iktidar, geçtiğimiz yakın dönemde TMMOB ve Odaları, arka arkaya çıkardığı yasal düzenlemelerle, yeniden yapılandırmaya ve güçsüzleştirerek etkisizleştirmeye çalışmıştır. Hukuka aykırı bir şekilde odaların üyeleri olan yasal ilişkisine müdahale edilerek, planlama ve yapı üretim sürecinde yer alan serbest çalışan meslektaşlarımızın odaları olan ilişkisi kesilmek istenmiş, odalarımızı kamu yararına yapmış olduğu mesleki denetim kaldırılmıştır. Bu uygulama ile niteliksiz ve denetim dışı bir hizmet üretimi ortaya çıkmış, jeoloji mühendisi dahi olmayan kişilerin rapor hazırlamalarının yolu açılmıştır.

Bununla da kalmamış, Odamız Bakanlar Kurulu Kararıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın idari ve mali denetimine alınmak istenmiştir.

Bir kez daha ifade etmek isterim ki; Odamızın mali denetimle ilgili en ufak bir kaygısı yoktur. Ancak, meslek kuruluşları, devletten idari ve mali olarak tamamen bağımsız, özerk kuruluşlardır. TMMOB ve bağlı odalar tüm gelirlerini üye aidatları ve kamusal denetimlerden elde etmekte bunun dışında genel ya da yerel hiçbir kamu kaynağından pay almamaktadır.

Şeffaflık ve açıklığa dayanan Odalarımızın mali uygulamalarının denetimi Genel Kurullarda seçilen Denetleme Kurullarınca yapılmakta, Yönetim Kurulu kararları ve uygulamaları üyenin ve yargının denetimine de açık bulunmaktadır.

Bu aşamada söz konusu olan, odalarımızın denetimden kaçınması değildir. Burada karşı çıktığımız asıl olarak, Odaların idari ve mali denetim adı altında bakanlıkların vesayeti altına alınması ve Türkiye’de önemli bir yere sahip meslek örgütlerinin demokratik yapılanmaları yok sayılarak, siyasal iktidarın müdahale alanı haline getirilmesidir.

Sevgili meslektaşlar, içinde bulunduğumuz tüm bu olumsuzluklara karşın bu yıl 40 yaşını dolduracak olan Odamız; ülkemize, halkımıza, mesleğimize ve meslektaşlarımıza olan görev ve sorumluluklarını önümüzdeki dönemde de 40 yıllık bilgi birikimi ve deneyimi ile yerine getirebilecek güçte olduğunu belirtmek isterim.

Değerli katılımcılar, değerli meslektaşlarım,

Son yasal düzenlemeler sonucunda mali olarak ciddi bir şekilde etkilenen Odamız çok sınırlı bir destek ve katkı alarak, asıl olarak kendi öz kaynakları ile kurultayımızı gerçekleştirmeye çalışmış, geleneksel açılış kokteyli gibi bazı sosyal faaliyetlerden vaz geçmek durumunda kalmış, mali olumsuzluklara rağmen başarılı bir kurultay olmasına özel çaba sarf etmiştir.

Sözlerimi bitirirken kurultayımızın düzenlenmesinde büyük emek veren Kurultay başkanımız Prof. Dr. Namık Yalçın’a, Kurultay ikinci başkanımız Nihat Bozdoğan’a, Kurultay sekreterimiz Kaan Sayıt’e, Oturum yürütücüsü hocalarıma, bildirileri ile kurultayımızı zenginleştiren meslektaşlarıma, Kurultayımıza ev sahipliği yapan MTA Genel Müdürlüğü ile kurultaya önemli katkılar sunan başta TPAO olmak üzere kamu ve özel kuruluşlarına, Kurultayımızın açılışında bizleri onurlandıran kamu kurumlarımızın yöneticilerine, bilim insanlarına, araştırmacılara, katkı koyan ve katılım sağlayan siz çok değerli meslektaşlarıma teşekkür ediyorum, hepimize saygılar sunuyorum.